

Päivämäärä
8.11.2022

OULUN KAUPUNKI
SARVIKANKAAN KASVILLISUUS- JA
LUONTOTYYPPISELVITYS

Päivämäärä **8.11.2022**
Laatija **Antje Neumann, Ramboll Finland Oy**
Tarkastaja **Nelli Nenonen, Ville Yli-Teevahainen, Ramboll Finland Oy**
Hyväksyjä **Johanna Jylhä, Oulun kaupunki**
Kansikuva **Sarvikankaalla on monenlaisia ulkoilureittejä ja polkuja**
Viite **1510071303**

SISÄLTÖ

1.	JOHDANTO	3
2.	MENETELMÄT	4
3.	TULOKSET	4
3.1	Alueen yleiskuvaus	4
3.2	Alueen luontotyytit ja kasvillisuus	6
3.2.1	Kangasmetsät	6
3.3	Vesistöt	10
3.3.1	Lampareet, kosteikot	10
3.3.2	Myllyoja	11
3.4	Suojelullisista syistä huomioon otettavat luontotyytit ja lajit	15
3.5	Vieraslaivit	16
4.	SUOSITUKSET MAANKÄYTTÖÖN	17
5.	YHTEENVETO	19
6.	LÄHDE- JA KIRJALLISUUSLUETTELO	20

Liite 1: Valokuvien ottamispaikat

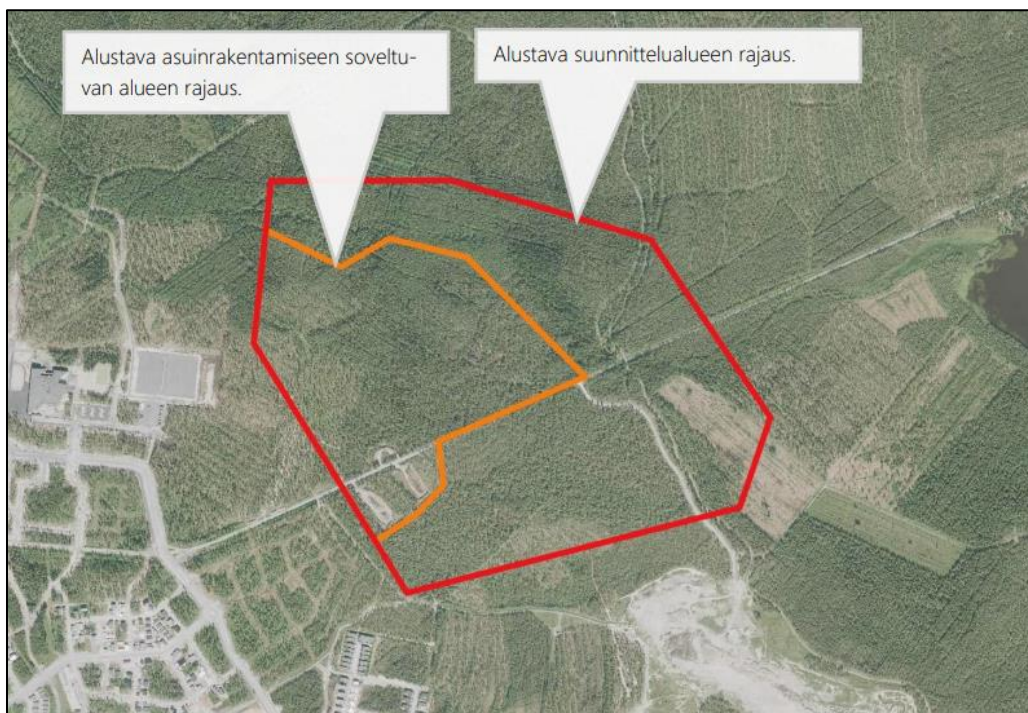

1. JOHDANTO

Sarvikankaan asemakaava-alue sijaitsee Oulun Hiukkavaaran alueella, noin 7 km ydinkeskustasta itään (Kartta 1). Tehtävänä oli laatia kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys noin 101 hehtaarin selvitysalueelle. Työ liittyy Sarvikankaan asemakaavatyöhön, jossa on tavoitteena osoittaa noin 37 ha kokoiselle alueelle asuinrakentamista (Kartta 2).

Kartta 1. Selvitysalueen sijainti (pohjakartta: MML 2022).

Kartta 2. Selvitysalue ja alustava rakentamissuunnitelma ilmakuvassa 19.2.2018 (Oulun kaupunki 2018).

2. MENETELMÄT

Luontoselvityksen esityönä haettiin Suomen Lajitietokeskukselta ajankohtaiset uhanalaisten lajien esiintymistiedot asemakaava-alueelta (Lajitietokeskus 2022). Lisäksi arvioitiin olemassa olevan paikkatiedon, maastokartta- ja ilmakuvatulkinnan perusteella alustavasti alueen suojelullisista syistä huomioon otettavat luontokohteet.

Kasvillisuusselvityksen maastotyöt tehtiin 16.8. sekä 19.8.2022. Selvitysalue kuljettiin systemaattisesti läpi pyrkien selvittämään luontotyyppien vaihtelua ja niiden indikaattorikasvilajistoa. Erityistä huomiota kiinnitettiin metsälailla (10 §), vesilailla (11 §) sekä luonnonsuojelullailla (29 §) suojeltujen luontotyyppien, uhanalaisten luontotyyppien ja suojelullisista syistä erityishuomiota vaativien kasvilajien esiintymiseen. Erityishuomiota vaativat lajit ovat luonnonsuojelulain suojelusäännöksissä tarkoitettuja kasvi- ja eläinlajeja, silmällä pidettäviä tai uhanalaisia lajeja, rauhoitettuja lajeja ja luontodirektiivin liitteen IV (b) kasvilajeja. Lisäksi kirjattiin ylös vieraslajien esiintymät.

3. TULOKSET

3.1 Alueen yleiskuvaus

Selvitysalueen eteläpuolisko käsittää varsinaisen Sarvikankaan -nimisen harjun, joka on pääosin mäntyvaltaista kangasmetsää. Harjun lakialueen kuivilla osilla on pääosin kuivahkoa kangasta, joskin alenevilla kohdilla esiintyy myös tuoreen sekä soistuneen kankaan kuvioita (Kartta 4). Kivikkoisella alueella esiintyy kuivan kankaan kasvillisuutta. Harjun lakialueelta alaspäin mentäessä kuivahkot kankaat vaihtuvat tuoreiksi kankaiksi ja edelleen soistuneiksi kankaiksi. Sarvikankaan puuston ikä sijoittuu pääosin ikäluokkiin 70–100 vuotta (Luonnonvarakeskus 2022). Alueen metsiin on usealla kohdalla tehty harvennushakkuita.

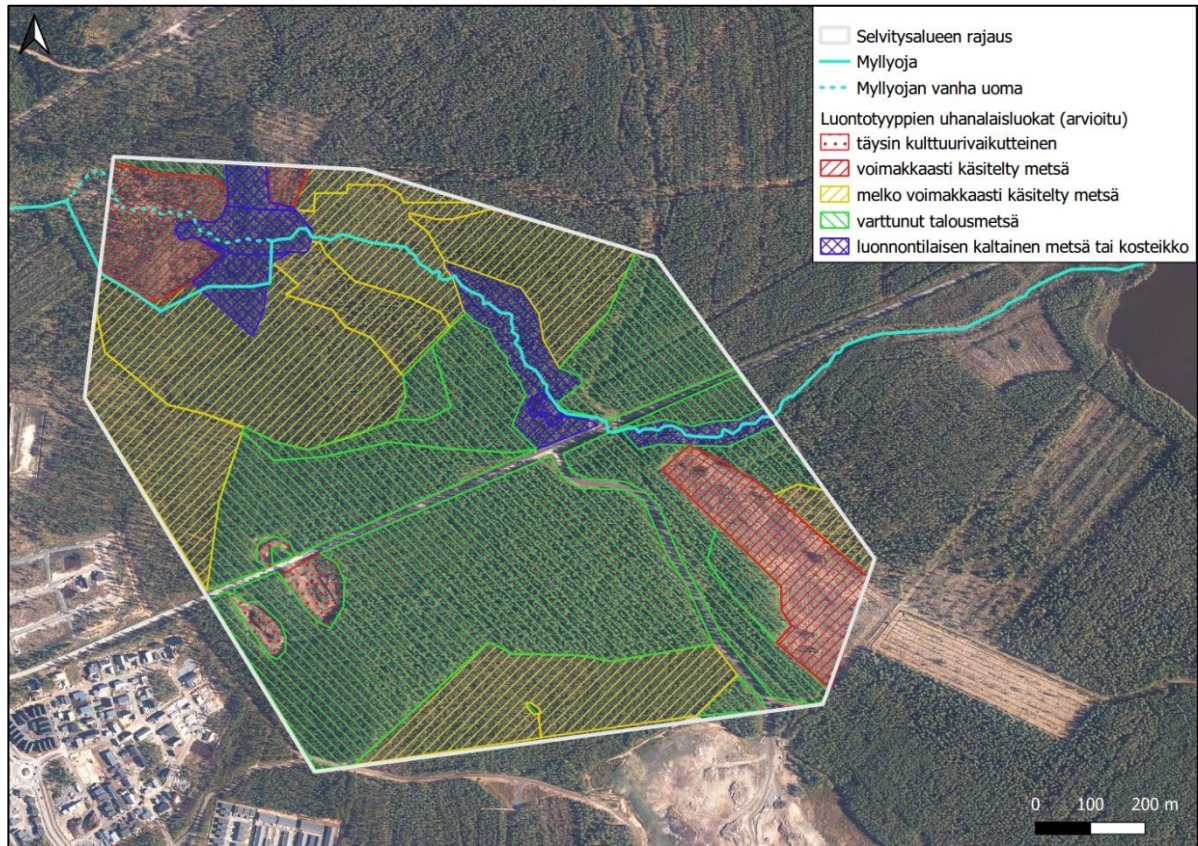
Varsinaisen Sarvikankaan itä- ja pohjoispuolella on tasanne, joka on suureksi osin soistunut kangasrämeeksi tai kangaskorveksi. Kangasrämeistä ja -korvista suurin osa on ojitettu ja aluskasvillisuudeltaan eriasteisesti muuttunut.

Selvitysalueen lävitse kulkee Valkiaisjärventie, jonka varrella on kolme puutavaran varastointialuetta. Selvitysalue on kuulunut Hiukkavaarassa toimineeseen puolustusvoimien harjoitusalueeseen ja Sarvikankaalla on paikoin havaittavissa jälkiä sen toiminnasta kuten juoksuhautoja ja bunkkeri.

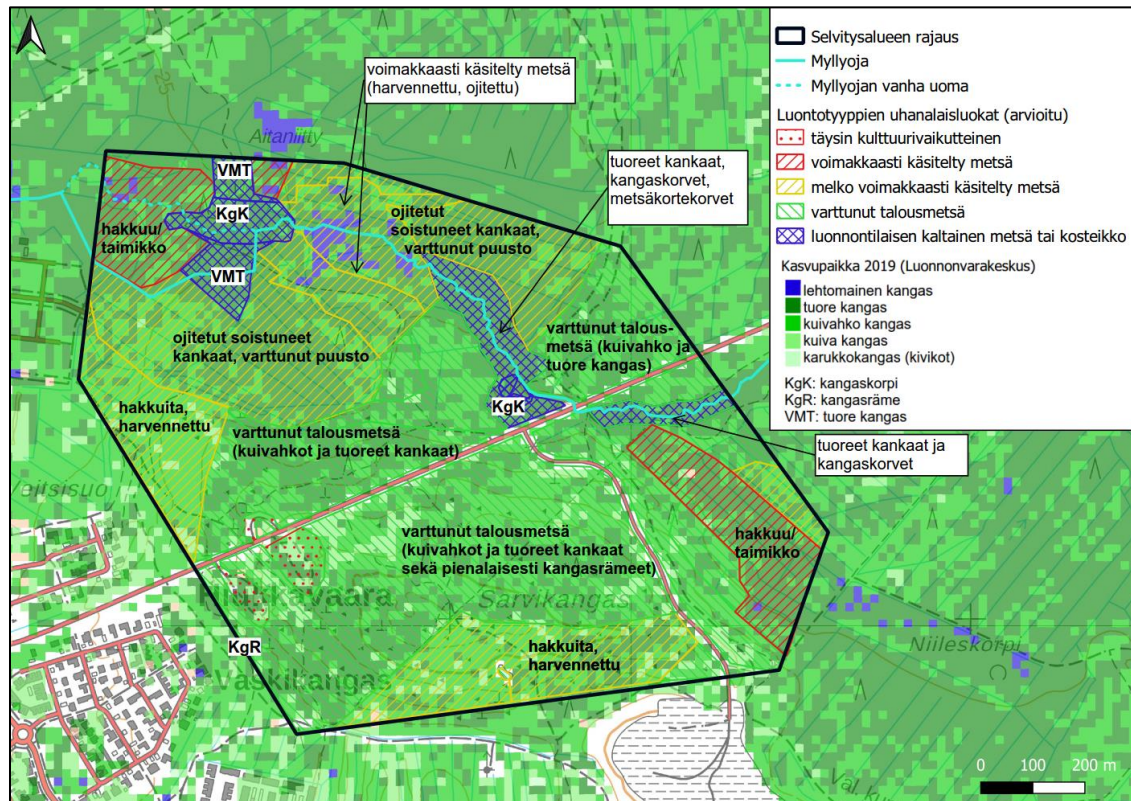
Selvitysalueen lävitse virtaa itä-luoteissuuntaisesti Myllyoja. Myllyoja on suureksi osaksi luonnontilaisen kaltainen puro, jonka ranta-alueella esiintyy usealla paikalla luonnontilaisen kaltaista metsäkortekorpea, kangaskorpea ja tuoretta kangasta.

Alla olevassa kartassa on esitetty selvitysalueen metsien luonnontilaisuusasteet (Kartta 3). Luokitus perustuu ilmakuva- (Maanmittauslaitos 2022) ja paikkatietoaineiston (Luonnonvarakeskus 2022) tulkintoihin, joita on tarkistettu maastokäynneillä 16.8. ja 19.8.2022.

Kartta 3. Sarvikankaan selvitysalueen luontotyyppien luonnontila. Puutavaran varastoimisalueiden katsottiin olevan täysin kulttuurivaikuttaisia, hakkuuaukiot voimakkaasti käsitellyksi, harvennetut ja/tai ojitetut metsät/puustoiset suotyyppit melko voimakkaasti käsitellyksi. Luonnontilaisen kaltaisessa metsässä/puustoisella suolla on lahoppuuta, pökkelöitä ja kerroksellisuutta, jotka puuttuvat pitkälti varttuneesta talousmetsästä (ilmakuva: MML 2022).

Kartta 4. Sarvikankaan selvitysalueen luontotyytit ja niiden luonnontila Luonnonvarakeskuksen aineiston ja maastohavaintojen 16./19.8.2022) perusteella (pohjakartta: MML 2022).

3.2 Alueen luontotyytit ja kasvillisuus

3.2.1 Kangasmetsät

Selvitysalueen kuivahkojen kankaitten (variksenmarja-puolukkatyyppi, EVT) aluskasvillisuutta leimaavat variksenmarja, puolukka, kanerva, seinäsammal ja harmaaporonjäkälä. (Kuva 1). Sarvikankaan laella olevilla rakkakivikkoalueilla esiintyy kuivahkon kankaan lomassa kuivan kankaan (variksenmarja-kanervatyyppi ECT) sekä pienalaisesti myös karukkokankaan (jäkälätyyppi, CIT) kasvillisuutta (Kuva 1). Kuivan kankaan lajistoon kuuluvat kanerva, variksenmarja, puolukka, harmaaporonjäkälä ja valkoporonjäkälä. Karukkokankaalla kasvaa pääosin poronjäkälää, lisäksi pienellä peittävyydellä kanervaa ja variksenmarjaa. Kivilohkareilla havaittiin kasvavan happamien kivialustojen sammal- ja jäkälälajeja kuten kivikynsisammal, isokorallisammal, kalliokarstasammal, seinäsammal, kivitierasammal, kaarrekeltakarve ja valkoporonjäkälä.

Kuva 1. Sarvikankaan harjun lakialueella esiintyy kuivahkoa mäntykangasta.

Alueen tuoreet kangasmetsäkuviot (puolukka-mustikkatyyppi, VMT) ovat pääosin mänty-kuusi sekapuustoisia (kansikuva). Paikoin niissä esiintyy lisäksi hieskoivua. Kenttäkerroksen valtalajina ovat mustikka ja puolukka. Sammalkerrosta vallitsevat seinä- ja kerrossammal.

Alueen kangasrämeet ovat mäntyvaltaisia, sekapuuna esiintyy hieskoivua ja kuusta (Kuva 2). Kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat suopursu, juolukka, hilla, pallosara ja mustikka. Pohjakerroksessa esiintyy rämerahkasammalta, varvikkorahkasammalta ja seinäsammalta.

Kuva 2. Sarvikankaan harjun juurella esiintyy kangasrämettä.

Kangaskorvet esiintyvät pääosin 20–50 m leveällä vyöhykkeellä Myllyojan ranta-alueella ja sen tuntumassa (Kuva 3). Vyöhykkeen leveys vaihtelee maastonmuotojen mukaisesti.

Kangaskorpien puuston päälaji on kuusi, seassa kasvaa yleensä hieskoivua. Aluskasvillisuudessa esiintyy mustikkaa, puolukkaa, vanamoja, metsäalvejuurta, metsäkortetta, juolukkaa, riidenliekoa ja hilla. Pohjakerroksen lajistoon kuuluvat sekä metsäsammalet kuten kerrossammal, sulka-

sammal ja seinäsammal, että suosammalet kuten korpikarhunsammal ja korpirahkasammal. Myllyojan ranta-alueella esiintyvät kangaskorvet ovat pääosin varttuneita ja vähän hoidettuja talousmetsiä, joilla on luonnontilaisen metsän piirteitä kuten puuston monilajisuus, talousmetsää monipuolisempi ikärakenne, maapuuta ja pötkelöitä (Kuva 4).

Kuva 3. Kangaskorpea alueen eteläosassa

Kuva 4. Selvitysalueen pohjoisosassa esiintyvä kangaskorpi on luonnontilaisen kaltainen.

Myllyojan ranta-alueella esiintyy paikoin metsäkortekorpea (Kuva 5). Metsäkortekorven puuston päälaji on kuusi. Kenttäkerroksessa vallitsee tyypin tunnuslaji metsäkorte. Lisäksi esiintyy metsäalvejuurta, mustikkaa, käenkaalta ja korpirahkasammalta. Metsäkortekorpea esiintyy alueella yleensä mosaikkimaisesti kangaskorven ja tuoreen kankaan kuvioiden lomassa.

Kuva 5. Myllyojan ranta-alueella esiintyy paikoin metsäkortekorpea.

Selvitysalueen pohjoisosan ojitusalueilla tavataan kasvillisuudeltaan eriasteisesti muuttuneita kangassoistumia (Kuva 6). Ojitukset ovat vaikuttaneet eriasteisesti alueen vesitalouteen. Paikoin ojitetulla kankaalla on kangaskorven tai kangasrämeen piirteitä, paikoin on tuoreen ja lehtomaisen kankaan kasvillisuutta. Ojitusalueiden kasvillisuuteen ovat vaikuttaneet sekä ojitukset että metsätaloudelliset toimenpiteet ja alkuperäiset luontotyyppit ovat vaikeasti tunnistettavissa.

Kuva 6. Ojitetun soistuneen kankaan vesitalous on muuttunut ojituksen kuivatusvaikutuksista johtuen. Lisäksi metsätaloudelliset toimenpiteet ovat vaikuttaneet alueiden kasvillisuuteen.

Selvitysalueen kaakkoisnurkassa on koivuvaltainen taimikko, johon on istutettu männyntaimia (Kuva 7 a). Alueen luoteisosassa on Luonnonvarakeskuksen (2022) metsävarakarttoihin merkattu lehtomainen kangas, joka osoittautui maastossa korpikastikkavaltaiseksi alueeksi, jossa kasvaa varttunutta koivua sekä kuusta. Alueella on ollut niittyjä (Aitaniitty), jotka ovat käytöstä poistumisen jälkeen metsittyneet (Kuva 7 b).

Kuva 7. Selvitysalueen kaakkoisosan hakkuualueella kasvaa nuori koivikko (vasen kuva, 7a). Vanhan Aitaniityn alueella esiintyvä koivulehto on kuusettumassa (oikea kuva, 7b).

3.3 Vesistöt

3.3.1 Lampareet, kosteikot

Sarvikankaan etelärinteessä kuivahkon kangasmetsän lomassa on pieni (noin 300 m² kokoinen) lampare (Kuva 8). Lammessa ja sen ranta-alueella on luonnontilaisen kaltaista kasvillisuutta, lähinnä palpakkoa, vesisaraa ja korpikastikkaa. Lammen ei arvioida olevan luontaisesti syntynyt, koska sitä ympäröivällä kankaalla ei ole merkkejä lampeen johtavasta pintavesivalunnasta. Lampi ei myöskään ole kasvillisuuden ja sijaintinsa perusteella pohjavesivaikutteinen.

Kuva 8. Sarvikankaan etelärinteellä esiintyvän kuivahkon kangasmetsän lomassa on pieni lampi.

Valkiaisjärventien läheisyydessä sijaitsevan kangaskorven lomassa on soistuneita vanhoja ojia, Myllyojan vanha uoma (Kuva 9, oikea kuva) sekä muodoltaan lähdeettä muistuttava ruostevetinen uoma (Kuva 9, vasen kuva). Soistuneilla ojilla esiintyy avoluhdan kasvillisuutta kuten vehka, kurjenjalka ja korpikastikka. Lähdeettä muistuttavan valumakohdan ympäristössä esiintyy korpilehväsamalta, korpikarhunsammalta, okarahkasammalta ja metsäkortetta. Uomakohdalla on pienen purolähteen muoto, mutta uomassa ei ole näkyvää veden virtausta eikä uoman reunoilla esiinny selkeästi lähteisyyttä indikoivaa lajistoa. Korpilehväsammal on sekä lähteisten että luhtaisten korprien laji. Okarahkasammal on pintavesivaikutteisuuden indikaattori. Korpikarhunsammal ja metsäkorte ovat korprien, turvekankaiden ja metsien lajistoa. Todennäköisesti kyse on valumakohdasta, jossa pintavedet virtaavat korvesta alempana sijaitsevaan vanhaan ojaan.

Kuva 9. Valkiaisjärventien pohjoispuolella Myllyojan läheisyydessä on lähdemäinen kohta sekä soistuneita vanhoja ojia ja mahdollinen Myllyojan vanha uoma.

3.3.2 Myllyoja

Myllyoja saa alkunsa Niilesjärveltä, virtaa selvitysalueen pohjoisosan lävitse ja siitä länteen Vanhan Hiukkavaaran ja Myllyojan/Nykäsenkankaan kautta Oulujokeen. Myllyoja on suureksi osaksi luonnontilaisen kaltainen puro, joskin selvitysalueen pohjoisosan ojitukset ja metsätaloudelliset toimenpiteet vaikuttavat jossain määrin sen rantakasvillisuuteen ja vesitalouteen (Kuva 10, Kuva 12, Kuva 13). Myllyojan ranta-alueella esiintyy paikoin luonnontilaisen kaltaista metsäkortekorpea, kangaskorpea ja tuoretta kangasta. Osa Myllyojan kosteapohjaisista rantametsistä on metsälain 10 §:n tarkoittamaa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää elinympäristöä (Metsäkeskus 2022) (Kartta 5).

Selvitysalueen pohjoisosassa on alue, jossa useat eri puolella tulevat metsäojat yhdistyvät Myllyojaan. Alueen metsäojat ovat vanhoja, eriasteisesti umpeutuneita ja osasta on kehittynyt pieniä kosteikkoja ja lampareita. Kosteikoissa ja lampareissa on luonnontilaisen kaltaista luhtakasvillisuutta (Kuva 13). Soistumien ympäristössä esiintyy luonnontilaisen kaltaista kangaskorven kasvillisuutta (Kuva 4), joka vaihtuu kauemmaksi Myllyojasta mentäessä tuoreeksi kankaaksi. Vaikka alueen kosteikkojen ei arvioida olevan luonnollista syntyperää, niiden kasvillisuus on kuitenkin luonnontilaisen kaltainen. Alueen metsäkuvioissa on pötkelöitä ja maapuuta ja pienellä alueella on paljon vaihtelua. Siitä syystä aluetta pidetään luonnon monimuotoisuudelle arvokkaan kohteena.

Osa Myllyojan rantametsistä on hakattu tai harvennettu, jolloin niiden luonnontila on heikentynyt (Kuva 14). Valkiaisjärventien pohjoispuolella Myllyoja virtaa noin 130 m matkalla peratussa uomassa, jolla on suhteellisen jyrkät hiekkaiset rannat. Myllyojan vanha uoma sijaitsee todennäköi-

sesti nykyisen peratun uoman itäpuolella. Vanhassa uomassa ei ole enää virtausta ja se on soistunut (Kuva 9).

Kuva 10. Selvitysalueen länsiosassa Myllyoja virtaa luonnontilaisen kaltaisessa korpipainanteessa, joka kuuluu metsälain 10 §:n tarkoittamiin erityisen tärkeisiin elinympäristöihin.

Kuva 11. Valkiaisjärventien pohjoispuolella Myllyojan rannat ovat perattuja noin 130 m matkalla.

Kuva 12. Selvitysalueen pohjoisosassa Myllyoja virtaa paikoin luonnollisesti mutkittellen ja sen rannalla esiintyy luonnontilaisen kaltaista purovarsimetsää, joka kuuluu metsälain 10 §:n tarkoittamiin erityisen tärkeisiin elinympäristöihin.

Kuva 13. Selvitysalueen pohjoisosassa on luonnontilaisen kaltaista soistunutta kangasmetsää ja erikoisia lampareita ja kosteikkoja.

Kuva 14. Selvitysalueen luoteisosan metsä on hakattu aina Myllyojan ranta-alueelle saakka ja paikalla on nyt taimikko.

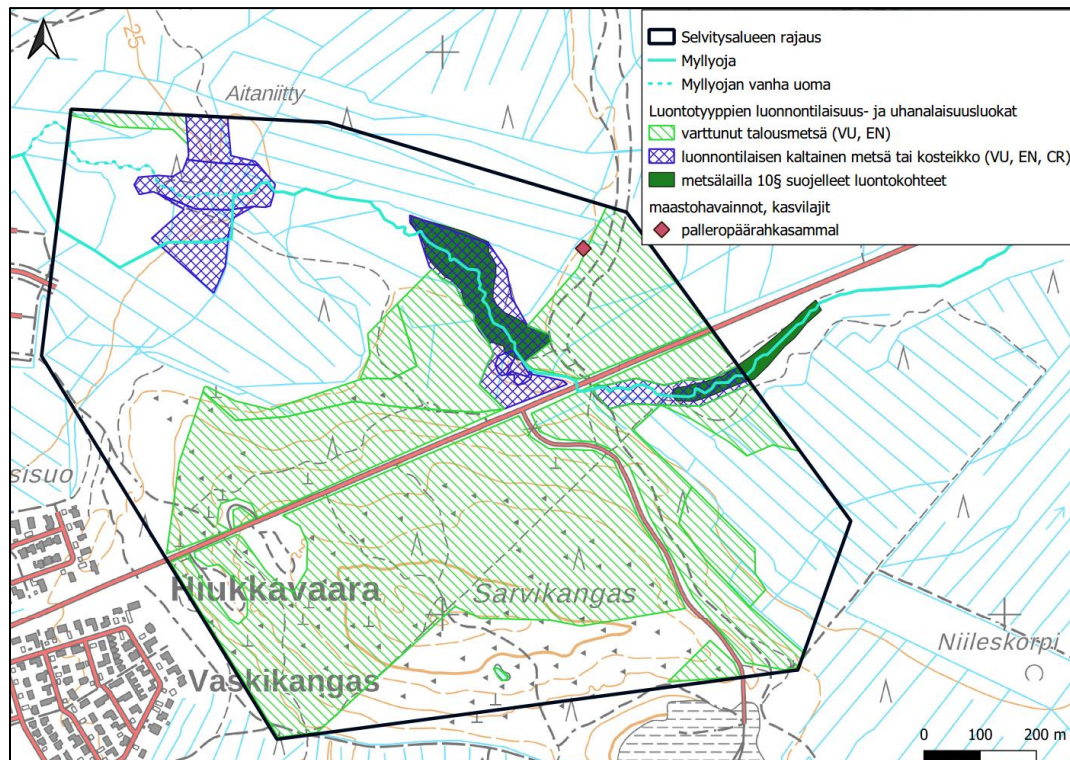
3.4 Suojelluisista syistä huomioon otettavat luontotyypit ja lajit

Sarvikankaan selvitysalueella ei havaittu vesilailla (11 §) tai luonnonsuojelulailla (29 §) suojeltuja luontotyyppisiä. Sarvikankaan etelärinteellä sijaitsevan alle 1 ha:n kokoisen lampareen ei arvioida syntyneen luonnollisesti, joten se ei ole vesilain (11 §) tarkoittama kohde. Valkiaisjärventien pohjoispuolella kangaskorven lomassa sijaitseva ruostevetinen pieni uoma ei ole vesilain (11 §) mukainen lähde, koska pohjaveden purkautumista/virtausta tai lähdekasvillisuutta ei havaittu.

Osia Myllyojan rantametsistä on merkitty Metsäkeskuksen rekisteriin (2022) metsälailla (10 §) suojelluksi erityisen tärkeiksi elinympäristöksi (*pienvesistöjen välittömät lähiympäristöt*). Niiden lisäksi pidetään myös selvitysalueen pohjoisosassa sijaitsevaa monimuotoista puronvarsimetsää luonnon monimuotoisuudelle tärkeänä kohteena (Kartta 5). Myllyojan voidaan katsoa sisältyvän luontotyyppiin *havumetsävyöhykkeen latvapurot* (vaarantunut, VU).

Sarvikankaan selvitysalueella havaittiin uhanalaiseksi luokitelluista metsätyypeistä karukankaat (erittäin uhanalainen, EN), kuivat kankaat (EN), kuivahkot kankaat (EN), tuoreet kankaat (vaarantunut, VU), kangasrämeet (EN), kangaskorvet (äärimmäisen uhanalainen, CR) ja metsäkortekorvet (EN). Selvitysalueen metsät ovat metsätaloustaloudessa ja niiden luonnontilaisuus ja edustavuus suurimmaksi osaksi heikentyneitä. Talousmetsien puusto on melko tasaikäistä ja niissä lahoppuun määrä ja kerroksellisuus ovat melko niukkoja. Myllyojan ranta-alueella esiintyy luonnontilaisen kaltaisia metsäkortekoria (EN), kangaskoria (CR) ja tuoreita kangasmetsiä (VU) (Kartta 5). Luontotyypit vaihtelevat melko pienialaisesti, joten niitä ei yritetty rajata kuvioinnilla.

Selvitysalueella ei ole rekisteritiedoissa (Lajitietokeskus 2022) olevia silmälläpidettäviä, uhanalaisia, rauhoitettuja tai luontodirektiivin liitteen IV (b) kasvilajeja eikä niitä havaittu myöskään maastossa. Selvitysalueella havaittu pallopäärahkasammal (*Sphagnum wulfianum*) kuuluu Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin.

Kartta 5. Selvitysalueella sijaitsevat huomioon otettavat luontotyypit (VU= vaarantuneet, EN= erittäin uhanalaiset, CR = äärimmäisen uhanalaiset luontotyypit) sekä pallopäärahkasammalen (kansainväliset vastuulajit) havaintopaikka.

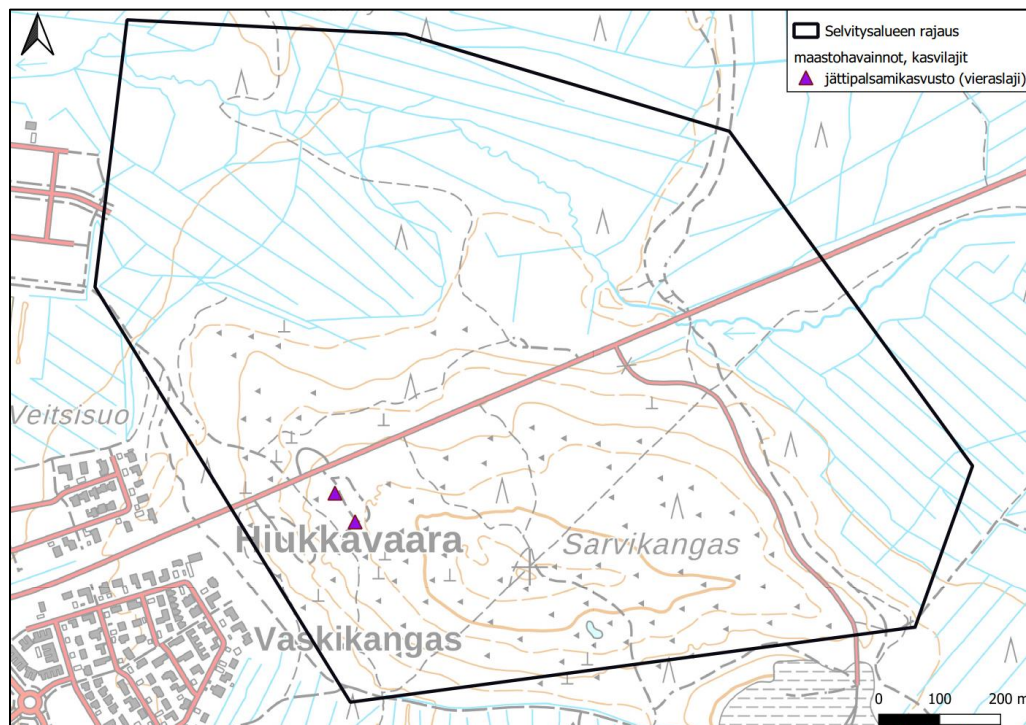

3.5 Vieraslajit

Valkiaisjärventien varrella on kolme puutavaran varastoimisaluetta. Puukasojen ja ajourien lomassa kasvaa joutomaakasvillisuutta kuten maitohorsma, pietaryrtti, pujo, hiirenvirna, oja- ja siankärsämö. Kahdella paikalla Valkiaisjärventien eteläpuolella havaittiin jättipalsamikasvustoja (Kuva 15, Kartta 6). Jättipalsami on haitallinen vieraslaji.

Kuva 15. Valkiaisjärventien eteläpuolisella puutavaran varstointipaikalla havaittiin kaksi vieraslaji jättipalsamin esiintymää.

Kartta 6. Valkiaisjärventien eteläpuolisella puutavaran varstointialueella esiintyvien jättipalsamikasvustojen sijainnit kartalla (pohjakartta: MML 2022).

4. SUOSITUKSET MAANKÄYTTÖÖN

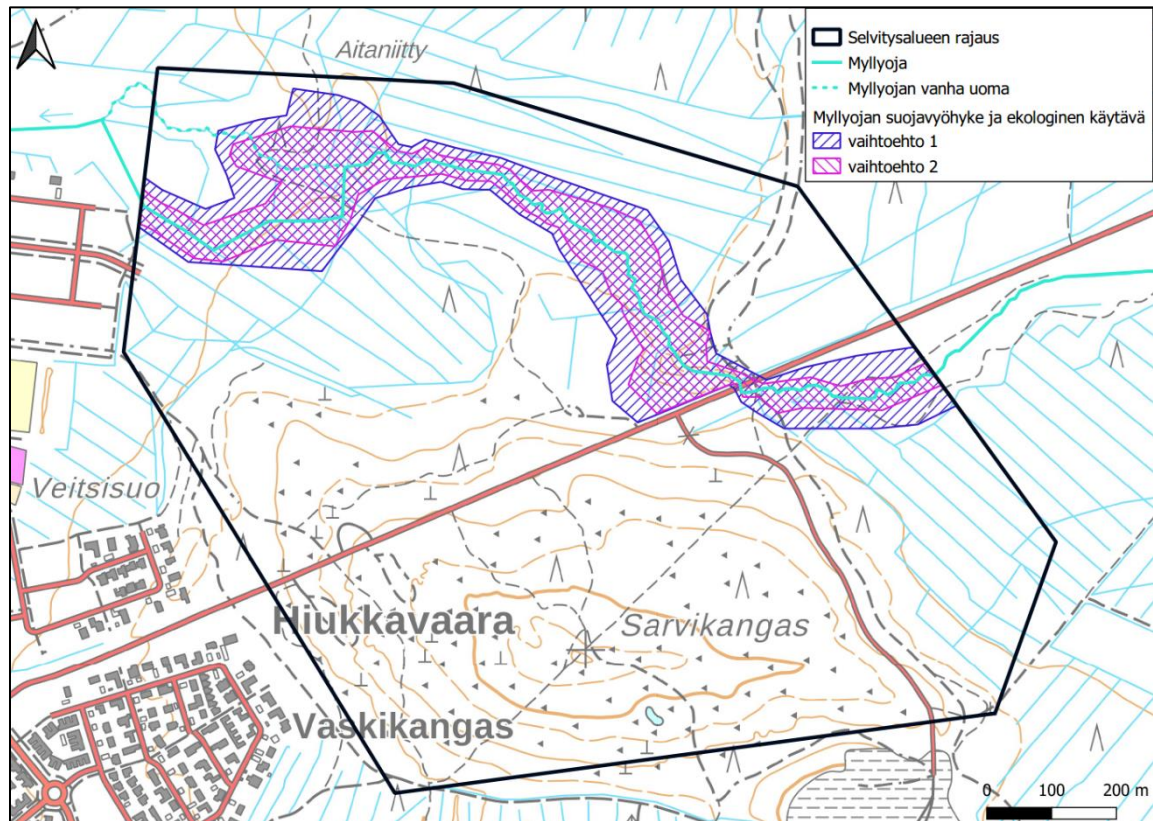
Myllyojan ranta-alueella sijaitsevat luonnontilaisen kaltaiset uhanalaiset luontotyypit ja metsälain mukaiset luonnon monimuotoisuudelle erityisen tärkeät elinympäristöt suositellaan ottamaan huomioon maankäytön suunnittelussa siten, että niihin ei kohdistuisi rakentamis- tai muita käyttöpaineita, jotka vaikuttaisivat niiden luonnontilaan. Myös Myllyojan ranta-alueella sijaitsevat luonnontilaltaan heikentyneet luontotyypit suositellaan säästettävänä maankäyttöpaineilta siten, että niiden luonnontila parantuisi ja Myllyoja rantametsineen toimisi ekologisena käytävänä Valkeais- ja Niilesjärven ja Oulujoen välillä.

Myllyojan puroekosysteemin ja rantametsien suojelemiseen suositellaan puron ranta-alueelle jätettävän vaihtelevan levyinen suojavyöhyke, joka noudattaisi vähintään luontoarvoiltaan tärkeiden metsäkuvioiden leveyttä ja jättäisi luontoarvoiltaan heikentyneiden osa-alueiden osalta vähintään metsätalouden ohjeiden mukaiset 5–10 m levyiset vyöhykkeet puustoisiksi (Kartta 7, vaihtoehto 2). Ekologisesti toimivinta olisi jättää hieman leveämpi suojavyöhyke (Kartta 7, vaihtoehto 1), jonka tarkoitus olisi suojata paremmin luontoarvoiltaan tärkeitä metsäkuvioita mahdollisilta reunavaikutuksilta kuten ihmistoiminnalta ja muuttuvalta mikroilmastolta.

Mikroilmaston ja sammallajiston muutoksilta vältytään, jos suojavyöhykkeeksi jätetään vähintään 30–45 metriä leveä kaistale metsää. Rantametsien lajit ovat herkkiä mikroilmaston muutoksille: jopa poimintahakkuu, jossa vain osa puista kaadetaan, voi aiheuttaa paikallisia sukupuuttoja (Annala, M. 2020). Rantametsät eivät ole tasalaatuisia ja luontoarvoiltaan tärkeiden kosteiden osuuksien leveys vaihtelee. Siitä syystä myös suojavyöhykkeen leveys voi vaihdella. Suojavyöhyke voitaisiin suunnitella ekologisista perusteista niin, että luontoarvoiltaan tärkeät kosteat rantametsän alueet säilyisivät (Annala, M. 2020; Metsäkeskus ym. 2022).

Suojavyöhykkeen tarkoitus olisi suojella puoluontoa, luonnontilaisten kaltaisten uhanalaisten rantametsätyyppien luonnontilaa sekä toimia ekologisena käytävänä metsälajeille. Suojavyöhykkeen metsä tulisi jättää metsätaloudellisten toimenpiteiden ja muun maankäytön ulkopuolelle. Monikerroksellinen ja eri-ikäinen metsä on arvokkain luonnon monimuotoisuuden säilymiselle.

Kartta 7. Myllyojan ranta-alueelle suositellaan suojavyöhykettä, joka suojelisi puron luontoa ja puron varrella esiintyviä suojelullisesti arvokkaita luontotyyppejä (kangaskorvet, metsäkortekorvet) sekä toimisi ekologisenä käytävänä metsälajeille (pohjakartta MML 2022)

Selvitysalueella sijaitsevalla Sarvikankaan laella esiintyvä varttunut talousmetsä on maastohavaintojen perusteella tärkeää ulkoilu- ja lähivirkistysaluetta alueen asukkaille, joten niitä suositellaan jätettävän rakentamisen ulkopuolelle ja sisällyttävän kaupungin viherverkostoon (Kartta 5).

5. YHTEENVETO

Sarvikankaan asemakaava-alueelle (noin 101 ha) tehtiin luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys. Selvitysalueen eteläosassa sijaitsee varsinainen Sarvikangas -niminen harju, joka on pääosin mäntyvaltaista varttunutta talousmetsää. Metsätyypeistä Sarvikankaalla esiintyvät karukkokankaat (erittäin uhanalainen, EN), kuivat kankaat (EN), kuivahkot kankaat (EN), tuoreet kankaat (vaarantunut, VU), kangasrämeet (EN) ja kangaskorvet (äärimmäisen uhanalainen, CR). Metsätyyppien luonnontila ja edustavuus ovat jossain määrin heikentyneitä.

Varsinaisen Sarvikankaan itä- ja pohjoispuolella on tasanne, joka on suureksi osin soistunut kangasrämeeksi tai kangaskorveksi. Kangasrämeistä ja -korvista suurin osa on ojitettu ja aluskasvillisuudeltaan eriasteisesti muuttunut.

Selvitysalueen lävitse virtaa itä-luoteissuuntaisesti Myllyoja. Myllyoja on suureksi osaksi luonnontilaisen kaltainen puro, jonka ranta-alueella esiintyy osin luonnontilaisen kaltaista metsäkortekorpea (EN), kangaskorpea (CR) ja tuoretta kangasta (VU). Osia Myllyojan rantametsistä on merkattu Metsäkeskuksen rekisteriin (2022) metsälailalla (10 §) suojelluiksi erityisen tärkeiksi elinympäristöiksi (*pienvesistöjen välittömät lähiympäristöt*).

Sarvikankaan selvitysalueella ei havaittu vesilailalla (11 §) tai luonnonsuojelulailalla (29 §) suojeltuja luontotyyppejä. Alueella ei ole Lajitietokeskuksen rekisteritietoihin merkittyjä eikä maastokäynnillä havaittuja uhanalaisten, suojeltujen tai luontodirektiivin liitteeseen IV(b) kuuluvien kasvilajien esiintymiä. Selvitysalueen koillisosassa havaittiin esiintymä Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin kuuluvasta pallopäärahkasammaleesta. Valkiaisjärventien varrella sijaitsevalla puutavaran varastointialueella esiintyvät vieraslaji jättipalsamin kasvustot suositellaan hävitettävän.

Myllyojan rantametsien suojelemiseen suositellaan puron ranta-alueelle perustettavan vaihtelevan levyinen suojavyöhyke, joka noudattaisi vähintään luontoarvoiltaan tärkeiden metsäkuvioiden leveyttä. Suojavyöhykkeen tarkoitus olisi suojella puroluontoa, luonnontilaisen kaltaisten uhanalaisten rantametsätyyppien luonnontilaa sekä toimia ekologisenä käytävänä metsälajeille.

6. LÄHDE- JA KIRJALLISUUSLUETTELO

Annala, M. 2020. Millainen on riittävä suojavyöhyke metsäpuroille? Muutoslehti 7.7.2020 os. www.muutoslehti.fi , Suomen Luonto

Hotanen, J-P., Nousiainen, H., Mäkipää R., Reinikainen, A. ja Tonteri, T. 2013. Metsätyypit – opas kasvupaikkojen luokitteluun. Metsäkustannus. 192 s.

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. S. 560–570.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Lajitietokeskus 2022: Uhanalaisten ja silmälläpidettävien lajien esiintymistiedot os. www.laji.fi

Luonnonsuojelulaki 1096/1996.

Luonnonvarakeskus LUKE 2022. Avoimet paikkatietoaineistot.

Maanmittauslaitos, MML 2022. Maanmittauslaitoksen avoin kartta-aineisto.

Metsäkeskus 2022. Avoin metsä- ja luontotieto os. ww.metsakeskus.fi

Metsäkeskus, SYKE, Luke, Oulun yliopisto 2022. Vaihtelevan levyiset metsäpurojen suojavyöhykkeet. Paikkatieto ja luontoarvoihin perustuva pienvesien suojavyöhykkeiden suunnittelu. Maaperän kosteuskartta os. <https://storymaps.arcgis.com/stories/d4f9ecf1210840249de08eb32fcc5195>

Metsälaki 1093/1996.

Oulun kaupunki 2018. Sarvikangas, osallistumis- ja arviointisuunnitelma.

Plaana Oy, Pöyry Oy, Näkymä Oy (2010). Hiukkavaaran keskus. Luonto- ja maisemaselvitys 13.10.2010. Oulu Tekninen keskus

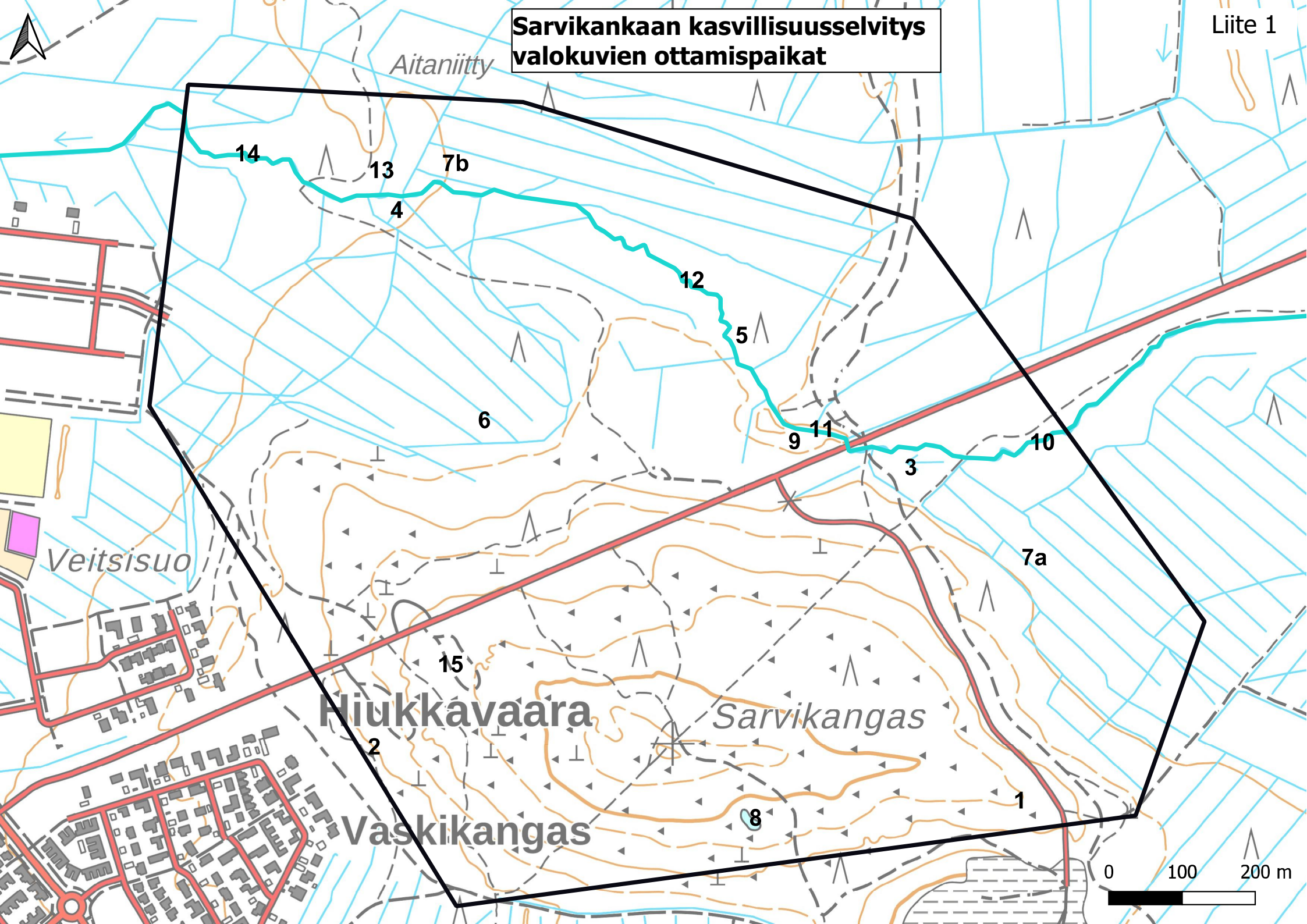
Ramboll Oy 2019. Sarvikankaan viitasammakko-, pesimälinnusto-, lepakko- ja liito-oravaselvitys. Oulun kaupunki

Tolonen, J., Leka, J., Yli-Heikkilä, K., Hämäläinen, L. & Halonen, L. (2019). Pienvesiopas. Pienvesien tunnistaminen ja lainsäädäntö. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 36/2019

Vesilaki 587/2011.

**Sarvikankaan kasvillisuus selvitys
valokuvien ottamispaikat**

Liite 1

Aitaniitty

Veitsisuo

Niukkavaara

Sarvikangas

Vaskikangas

